

ספר
בני יששכר
השלם

לשבתות ומועדים וחדשי השנה

דרושים נפלאים, מדבש מתוקים, שבעתים מזוקקים, נובעים ממקור נאמן ונוזלים מן לבנון, רב רבנו, כבוד קדושת מרנא ורבנא אדמו"ר הרה"ק סיני ועוקר הרים, בוצינא דנהורא, אספקלריא המאירה, רבן ומאורן של ישראל, לו דומיה תהילה, קדוש יאמר לו

מרחן רבי **צבי אלימלך שפירא זי"ע**

אבד"ק דינוב יצ"ו

**חלק מאמרי שבתות ד' וראש חודש
ומאמרי חודשי ניסן-מרחשון**

מהדורה חדשה מאירת עינים, מפוארת ומתוקנת, בהגהה מדויקת, בתוספת פיסוק, בפתיחת ראשי תיבות, חלוקה לקטעים, תוספת מאות כותרות משנה, אלפי מראי מקומות מפורטים לספרי חז"ל ראשונים ואחרונים

ביאורים קצרים במקומות הנדרשים

תרגום הווהר

מפתח עניינים מפורט ומפתח מקורות

יו"ל ע"י ממלכת התורה "עוז והדר"
מפעל תורת החסידות
שנת תשע"ז לפ"ק

מהדורת בראי

בני יששכר השלם

יוצא לאור על ידי ממלכת התורה "עוז והדר"
בנשיאות הגאון רבי יהושע לייפער שליט"א
אב"ד דק"ק באר משה מאנסי
נשיא וראש המערכת

ראש בית המדרש ועורך ראשי

הרב מנחם מנדל פומרנץ

עורך אחראי

הרב ישראל גולדברג

עורכים ומבקרים

הרב מרדכי ליברמנט

הרב ישראל ורשביאק

הרב מאיר לוי

הרב ישראל לודמיר

הרב אריה יהודה פלדמן

הרב משה רוזנטל

הרב פלטיאל שוורץ

כל הזכויות שמורות
למכון "עוז והדר"
Rabbi Y. Leifer
8 Truman Ave.
New square N.Y.10977

היות ומושקע במהדורה חדשה
מפוארת זו הון רב ויגיעה רבה, לכן ע"פ
דין תורה ולהבדיל עפ"י הזכויות בכל
המדינות אנו אוסרים בכל תוקף כל
הדפסה צילום והעתקה כולל העתקה
חלקית מספר זה, וכן אין לתרגם או
לאכסן במחשב או לקלוט בכל דרך
שהיא כל חלק שהוא מהספר, וכן אין
לעשות כל שימוש מסחרי בחומר
הנדפס, בביאורים במקורות ובכל
ההוספות. ואין הספר נמכר אלא על
מנת שלא יעשה בו שימוש שלא כדין.
ושארית ישראל לא יעשו עולה.

הארות והערות יתקבלו בברכה

ת.ד. 9359 בית שמש

פקס: 03-5423180

להקדשות והנצחות:

1-845-4069099

oiz@oizusa.com

PO Box 340 Monsey NY 10952

נדפס בארץ ישראל

Printed in E. ISRAEL

באירופה:
44-20-8806-0176

באר"ב:
tel. (718) 437-0054
fax. (718) 437-3514

בארץ ישראל:
טל. 02-9924603
פקס. 03-5435884

הפצה והזמנות:
'היכלי תורה'

עיצוב כריכה ושקפים:
ג. ויסקופף

מאמרי השבתות

מאמר א

בענין שם שבת

בגימטריא ד' מילואי הוי"ה רל"ב, ושלשה מילואי אהי"ה תנ"ה, ושם י"ה סך הכל בגימטריא 'שבת', עיין בכתבי האריז"ל (עי' פע"ם שער השבת פ"ד):

שבת שמא דקוב"ה - 'שבת' עם הנקודות בגימטריא י"ג מילואי הוי"ה.

ג יש לפרש עוד, 'מהו שבת שמא דקודשא צריך הוא שמא דאיהו שלים מכל סטרוי'. 'שבת' עם הנקודות בגימטריא תשכ"ד, הוא בגימטריא י"ג מילואי הוי"ה שונים [כנודע מילואיהם ציודיין באלפיין צההיין]. יש למלאות צי"ג אופנים, הגם שכללותם אינו אלא ד' מילואים ע"כ ס"ג מ"ה צ"ן, עם כל זה כשאות אחד הוא צמילוי א' והצ' צה' והג' ציו"ד וכיוצא יש י"ג מילואים שונים, עיין מאמר המילואים להרמ"ע ז"ל, ועיין בספר ויקהל משה צהתחלתו] שאותן הי"ג מילואים המה מכוונים אל הי"ג מדות, י"ג תיקוני דיקנא קדישא בכל מדה מילוי אחד.

וזוה שכתבנו בספרינו אגרא דכלה מה שציקש משה 'הודיעני נא את דרכך' (שמות לג יג), נכתב 'דרכך' חסר יו"ד, והוא מרמז שציקש להתוודע לו י"ג מדותיו יתצרך שמו שצהס י"ג מילואי הוי"ה הנ"ל בגימטריא תשכ"ד, והוא בגימטריא דרכך צך' רצתי דאי"ק אשר מספרה ת"ק כנודע.

מבאר הזהו"ק 'שבת שמא דקוב"ה שלים מכל סטרוי'

א איתא בזהר יתרו דף פ"ח ע"א: א¹ מהו שבת שמא דקודשא צריך הוא שמא דאיהו שלים מכל סטרוי, עד כאן לשונו. נראה לי לפרש דהנה כ"ז אמתון דאורייתא הם, ובכל אות יש צו חיות מן שם הנכבד הוי"ה צרוך הוא, ואם כן כ"ז אותיות הם כח כ"ז היות בגימטריא שבת. וזהו שיש לפרש 'מהו שבת שמא דקודשא צריך הוא שמא דאיהו שלים מכל סטרוי' דהיינו מכל זד הכ"ז אמתון שצהס צרא הקדוש צרוך הוא את כל העולמות, צכח שמו יתצרך המתפשט צהס. והנה צרא עולמות צששת ימים והשבת הוא כדמיון הנשמה והאורה לעולם, על כן נקרא 'שבת' שמא דקודשא צריך הוא המסיה את כולם.

קדושת השם 'שבת' והזהירות באמירתו

ולא היות 'שבת' שמא דקודשא צריך הוא - אסור להזכירו בצמקום שאסור לדבר דברי תורה, וידעתי ממדקדקים צמעשיהם שנוהרו להזכיר שם 'שבת' ללא צורך, והוא נכון, כיון שאמרו חכמי הזהר שהוא שמא דקודשא צריך הוא. המשכיל יצין הדבר:

'שבת' שמא דקוב"ה - בגימטריא מילואי שמות הוי"ה ואה"ה עם י"ה

ב עוד יש לפרש 'מהו שבת שמא דקודשא צריך הוא שמא דאיהו שלים' וכו', כי 'שבת'

א. כ"ז נקודה היא בגימטריא י', וכל קו הוא ו'. ואם כן פת"ח הוא ו', וקמץ הוא ו' ויו"ד, ומספרם יחד עולה כ"ב, ועם 'שבת' הוא תשכ"ד.

ז א, והוא הנרמז בזמזומור (תהלים כג) 'י"י רועי' [שנוהגין לאמרו בשבת] 'גם כי אלך בגיג'א ללמות' (בגימטריא 'רשף') 'לא אירא רע כי אתה עמדי' - היינו שבת שמא דקודשא בריך הוא, והדברים סתומים זכאן ויתפרשו לך להלן (מאמר ח אות ז):

עיצומו של יום השבת ממתיק הדינים 'קשיא ורפיא' ו 'שבת' בגימטריא קשיא רפיא. על פי מה שמבאר שם זוהר הנ"ל (ח"ג פח:):
 ב' צהדין יומא כל דינין אחתפיין ולא מתערין בעלמא', עד כאן לשונו. כבר ידוע לך דאית דינא 'קשיא' ואית דינא 'רפיא' (זוהר ח"א רב.), כמו שידעת מענין שני ימים דראש השנה (זוהר ח"ג רלא:), והנה שופר זראש השנה הוא להמתיק השני דינים, ובשבת נחמה השופר [בתקנת חכמים (כ"ה כט:)] כי נמתקים הדינים בקדושת יום שבת, עיצומו של יום השבת ממתיק 'קשיא רפיא', ועוד יתבאר לך להלן (אות ז, מאמר ט אות א):

על ידי קדושת השבת נמתקין הדינים ז 'שבת' בגימטריא עצם בשר. על פי מה שכתב האריז"ל בליקוטי תורה (פר' זראשית ד"ה ויאמר האדם) מה שאמר אדם הראשון 'זאת הפעם ענש מעלמי וזשר' וכו' (זראשית ז כג), להנה היתה חוה ראשונה שנחגרשה מן האדם, וחוה שניה 'ויצאה אל האדם' (שם פסוק כז), והן הנה זחינת 'לאה' ו'רחל' שהיו אלל יעקב שופריה דאדם (ז"מ פד. זוהר ח"א קמז:), רק להיות זחינת 'לאה' קוד דינא קשיא ('ענש') זומן אדם הראשון עדיין לא נתקנה רק חוה השניה קוד 'רחל' ('זשר') דינא רפיא, וזה שאמר אדם 'זאת הפעם (דייקא) ענש מעלמי וזשר מזשרי' היינו דייקא, רק זאת הפעם חלוקים הם הענש מן הזשר ואי אפשר לקבל הענש, על כן נתרחה חוה הראשונה, מה שאין כן זפעם השנית זיעקב שופריה דאדם לא יהיו חלוקים הענש מן הזשר ותהיין שתייהן קודש ל"י.

והנה 'שבת' עם נקודותיו בגימטריא כל מילואי י"ג הוי"ת הנ"ל. והו שיש לפרש זדברי הזהר הנ"ל 'מהו שבת שמא דקודשא בריך הוא שמא דאיהו שלים מכל סטרוי':

שבת שמא דקוב"ה - 'שבת' בגימטריא 'הקדוש ברוך הוא הוי"ה אהי"ה'

ד ויש לרמז עוד 'מהו שבת שמא דאיהו שלים' וכו', 'שבת' בגימטריא הקדוש ברוך הוא וגם ז' שמות הוי"ה אהי"ה, וידוע מכוונת 'נר שבת' (פע"ח שער השבת פ"ד) 'נר' בגימטריא ג' יחודים הוי"ה אהי"ה, הוי"ה אלהי"ם, הוי"ה אדני - בגימטריא נר. והנה היחוד העליון הוי"ה אהי"ה כולל כל מה שתחתיו. ולפי זה נוכל לפרש 'מהו שבת שמא דקודשא בריך הוא' - היינו בגימטריא 'הקדוש ברוך הוא', וגם 'שמא דאיהו שלים מכל סטרוי' - היינו יחוד העליון הוי"ה אהי"ה], והשם הטוב יכפר:

שבת שמא דקוב"ה וימא דאורייתא ומבטלת כל המזיקין

ה יש לרמז עוד 'מהו שבת שמא דקודשא בריך הוא'. להנה 'שבת' הוא יומא דאורייתא (עי' זוהר ח"ג כה.), לכולי עלמא בשבת ניתנה תורה (שבת פו:), והנה התורה כולה שמותיו של הקדוש ברוך הוא (זוהר ח"ג ז: קד.), והנה נוסף מספר 'שבת' על מספר 'תורה' יחודה שלים הוי"ה אדני יחוד קודשא בריך הוא ושכיניתיה, והנה יצא לפנינו חס ירצה השם זמקומות זמאמרים הזאים (מאמר ז אות ג) איך התורה זמבטלת פלוני זבת זוגו שהם בגימטריא 'תורה' ג, ונלמד מהפסוק [ו] בני רשף יגזיהו עוף' (איוב ה ז), כמו שאמרו רז"ל (ברכות ה.) אין רשף אלל כו', עיין בפני יהושע 'רשף' נקראו המזיקין הנ"ל זהסיר מהם שם אלל המחיה אותם. 'רשף' בגימטריא 'שעיר' מנין הזחמות ששלח יעקב לעשיו, וכן זיום הכיפורים שולחין שעיר וכו', והנה 'שבת' נוסף על מספר 'רשף' ('שעיר') מנין אלל הוי"ה אדני נרמזין זראשי תיבות וסופי תיבות 'יום הששי ויכולו השמים' (זראשית

ב. היינו סמא"ל (131) ובת זוגו - לילי"ת (480) עולים תרי"א כמנין 'תורה'.

תרגומי הזוהר

[ב] ביום הזה (שבת) כל הדינים שמתגברים בימות החול נכפים ולא מתעוררים בעולם.

שבת מסוגל לדביקות בהש"ת

ט **שבת**. אהבה בכל לב אהבה בכל נפש אהבה בכל מאד צגימטריא 'שצת' כן שמעתי מכבוד מחותני הרב הקדוש מורנו הרב צבי הירש [מזידיטשוב] זצוק"ל. יש להתצונן הענין על פי מה שכתב זוהר הנ"ל שצת איהו כלל דאורייתא, עד כאן לשונו. והנה כלל התורה הוא לדבקה זו יתברך שמו, ולמסור לבו ונפשו ומאודו בעבור אהבתו. והנה שצת איהו כלל דאורייתא על כן 'שצת' צגימטריא כנ"ל, עיין מה שכתבתי במאמרי חודש ניסן מאמר ג' שצת הגדול אות ט':

בשמירת השבת מבטלין הקליפות עשו וישמעאל וכל הע' אומות

י **שבת**. זרזיר עורב צגימטריא 'שצת' צקדושתו. אמרו רז"ל (שצת קיח): אלמלי שמרו ישראל שצת ראשונה אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם, מוצן הדבר על פי מה שכתב הקדוש בעל מגלה עמלקות (פר' לך ד"ה או יאמר מן) צענין אצרהס אצינו צצריט צין הצתריס נאמר שם (צראשית טו י) 'ויקח לו את כל אלה ויצתר אותם צמוך' להיות ע' אומות הם 'אלה' מול 'אלה', כי ל"ה שריס הם אחוים צ'ד ימין דקדושה וישמעאל על גציהס הרי 'אלה', ול"ה שריס משמאל ועשו הוא אדוס על גציהס הרי הם 'אלה' מול 'אלה', וישראל פנימיים שרסם צקודש. על כן קליפת ישמעאל יוס אידס הוא צערצ שצת מימין הקודש, וקליפת עשו יוס אידס הוא יוס ראשון היינו משמאל הקודש, וישראל צפון להס ניתן למורשה יוס השצת קודש.

והצד קליפת עשו נקרא 'עורצ' (עיין צקרניס צתחילתו (מאמר צ)), וקליפת ישמעאל נקרא 'זרזיר' [רמזו רז"ל (צ"ק צ:)] צפסוק (צראשית כח ט) 'וילך עשו אל ישמעאל' לא לחנס הלך הזרזיר אלל העורצ וכו'], והנה כשמשמין ישראל את השצת מצטלין את הצ' קליפות 'עורצ זרזיר' אשר הם

וידוע לך (זוהר ח"ג ללא): מסוד שני ימים דראש השנה, יוס ראשון צחינת ללא דינא קשיא סוד 'עצס', יוס שני צחינת רחל דינא רפיא קוד 'צשר', והמתקת שניהס על ידי השופר. וצצצת נדחה השופר על פי תקנת חכמים (ר"ה כט), ויש כח צידס לדחות המצוה צצצ ואל תעשה (יצמות צ), כי חכמים המה צסוד הקודש שהיא חכמה (זוהר ח"ג קכא), ויודעים אשר קדושת היום צעצמו ממתיק הדינים 'קשיא רפיא' - 'עצס צשר', וזוהו מספר 'שבת' להמתיק השני צחי דינים הנ"ל.

ונכתב אללניו צדרושים צספרינו אגרא דכלה (פר' וילא ד"ה אן) מענין יעקב שאמרה לו אמנו 'ויצצת עמו ימים אחדים' (צראשית כו מד), ופירש צוה הרב הקדוש בעל מבשר צדק (סו"פ וילא) הכוונה 'ימים' - היינו שנה, כענין 'ימים' תהיה גאולתו' (ויקרא כה כט), 'אחדים' - היינו שצמות, כי אמרה שצת לפני הקדוש צרוך הוא לכל נתת צן זוג וכו' (צ"ר יא ח). והנה שנה שלימה של שצמות יצטרך לזה שצע שנים, וכתצנו שס צטעס להמתיק השני דינים קדושים הנ"ל היה צריך יעקב אצינו לעצוד עצודתו שנה שלימה של שצמות, עיין שס:

שבת הוא יומא דאורייתא ומסוגל ללמוד בו רזי התורה

ח **שבת**. עקודים נקודים ברודים צגימטריא 'שצת', הוא על פי הזהר שס (ח"צ) דק צ"צ ע"א: ^א 'שצת איהו כלל דאורייתא וכל רזין דאורייתא ציה תליין', עד כאן לשונו. צבר ידוע לך עיקר רזין דאורייתא, הוא סודות מעשה צראשית ומעשה מרכצה עולם התוהו ועולם התיקון צסודות המתקלא, והן המה עולמות הנקראים 'עקודים נקודים צרודים' צגימטריא 'שצת' דאיהו יומא דאורייתא, צו צסגולה לעסוק צרזין דאורייתא, הוא שצת אשר הוא זכרון למעשה צראשית וזכר ליציאת מצרים, על כן צו יסוגל עסק הרזין צמעשה צראשית ומעשה מרכצה, הצן הדבר:

תרגומי הזוהר

כל התורה, והשומרה (מצוות לא תעשה) כאלו שמר כל התורה.

[ג] שבת היא כללות התורה שבנגלה, וגם כל סודות התורה תלויין בה, והמקיים (מצוות עשה) את השבת כאלו קיים

דהנה כל ימי השבוע בהעריך אותם עם יום השבת המה חומר וזורה, ימי החול המה 'חומר' ושבט קודש היא 'הזורה', וזה שאמרו רז"ל (רש"י בראשית 3, ועי' ז"ר י ט) בפסוק 'ויכל חלקים ציום השביעי מלאכתו' וכו', 'ציום הששי' מצביא ליה, ודרשו זו מה היה העולם חסר מנוחה - זאת שבת זאת מנוחה. ומהראוי להתבונן בדבריהם, הלא 'מנוחה' הוא העדר המלאכה, ואיך יתואר לומר עליו מלאכה, ואם כן אכתי הקושיא במקומה עומדת 'ציום הששי' מצביא ליה. אבל מוזן הדבר על פי הנ"ל, והוא מצואר דבברי קדמונינו הקדושים הלא בספרתם, כשברא הקדוש ברוך הוא את עולמו בשבת ימים היה הכל כחומר בלא זורה, וברא אחר כך את יום השבת קודש הוא 'זורה' [היינו ה'נשמה' אל ה'חומר'] וקיבלו כל הנבראים 'זורה' והוא כמו נשמה אל הגוף (עיין באור החיים בפסוק (בראשית 3) 'ויכלו השמים'), וזה שאמרו רז"ל זאת שבת זאת מנוחה, כי היה העולם חסר 'מנוחה' הוא ה'זורה', כי השעבוד והעבודה יכונה ל'חומר', ו'מנוחה' יכונה ל'זורה' (עיין בספרי הרב הגדול בעל גור אריה), וצואר אחר כך יום השבת נשלם מלאכת העולם היינו הזורה ונשמת העולם, וכן הוא תמיד הסדר שהחומר קודם לזורה, והזורה באה באחרונה.

ישראל - ה'צורה' של המין האנושי

ובן הוא באיכות מצטרף בריאת הנפש בזה העולם הוא המין האנושי, הנה כל האומות הם החומר [כמה זאת אמר (בראשית 3) 'שצו לכם פה עם החומר' - עם הדומה לחומר (יצמות 3)], וישראל עם קרובו הם הזורה, ועל כן תמצא שנתהווה אומה ישראלית אחר כל האומות כמשפט הזורה הבאה אחר החומר.

שבת - 'צורה' ואין לה שייכות לחומר ולכן גוי ששבת חייב מיתה

והנה נתן השם יתברך את יום השבת שהוא זורת הזמן לישראל עם קרובו שהם זורת הנפש, מה שאין כן לאומות שהם החומר אין להם שייכות לזורה, והנה כמו החומר בנצותו לקרב את עצמו למקום מוצדל ממנו מצטבל, דהיינו כמו האדם

ראשים לכל האומות, ממילא אין שום אומה ולשון יכולה לשלוט בהם, על כן תמצא 'שבת' בקדושה בגימטריא 'זרזיר עורב' בקליפה, שעל ידי השבת מצטלין אותם, על כן 'אלמלי שמרו בני ישראל שבת ראשונה לא הייתה אומה ולשון יכולה לשלוט בהם', כי לא היו נותנים להם מקום לשלוט:

האוכל דגים בשבת מתברך בברכה המשולשת

יא 'שבת' בגימטריא ג' פעמים ברכה עם אותיות 'ה' ו'. תתבונן הדבר על פי מה שאמרתי (אגרא דלכה פר' בראשית ד"ה עוד נ"ל שנתברכו) טעם למצוה מן המוצחר לאכילת דגים בשבת, דהנה אשכחן צמעשה בראשית 'ברכה' ג' דברים. והם בג' ימים זה אחר זה רזופים ברכה לדגים ציום חמישי (בראשית א 3), וברכה לאדם ציום ששי (שם פסוקים כו-כח), וברכה לשבת ציום השביעי (שם 3) (ואימנך 'בנאות דשא ירביצנו' (תהלים כג 3) ראשי תיבות דגים שבת אדם). והנה 'חוט המשולש' לא במהרה ינתק' (קהלת ד 13), 'אדם' (היינו ישראל), אדם קרויים 'אדם' (יצמות 3). האוכל דגים לכבוד שבת הנה יתברך בצרכה המשולשת ולא במהרה תנתק:

והנה סוד הברכה הוא ה' אחרונה שצטם הנכבד כנודע מסוד הפסוק (בראשית 13) 'והיה ברכה', 'וה' בירך את אברהם' (שם כד א), בת היתה לו לאברהם אבינו ו'בכל' שמה (3"3 טו:) בגימטריא 3"ן סוד ה' אחרונה (עי' עץ חיים עשר ח פ"א). וכתב (דברים כח ח) 'אלו י"י אתך את הברכה' - ה' ברכה, והיא מתברכת מג' אותיות ראשונות 'ה' ו', כמו שאמרו רז"ל (ברכות נא:) אין פרי בטנה וכו' מתברכת אלא וכו'. והנה תמצא לפי הנ"ל באכילת האדם דגים בשבת יזורפו ג' ברכות ברכה משולשת, הנה ג' פעמים 'ברכה' בצירוף ג' אותיות 'ה' ו' המצרכים לברכה - בגימטריא 'שבת':

שבת היא הצורה והנשמה של הבריאה

יב שבת. 'הוא הנשמה אל החומר' בגימטריא 'שבת'. הנה אמרו רז"ל (סנהדרין נח:) גוי ששבת חייב מיתה. נראה לי לפרש הטעם בזה,

על ידי שמירת שבת כראוי מגיע יראת ה' כל ימות החול

יג שבת. ששה פעמים מלאך הוי"ה בגימטריא 'שבת'. יתבאר הדבר על פי מה שאמרנו רז"ל בתיקוני זהר (הקדמה ה): 'בראשית' - ירא שבת, מן שמירת השבת כראוי יגיע היראה לשומריה בכל ששת ימי החול, ויתראה בסגולת השבת ליראה מן שאמרנו רז"ל (ירושלמי דמאי פ"ד ה"א) אפילו עם הארץ אימת שבת עליו, והנה ביראים כתיב (תהלים לד ט) 'חונה מלאך הוי"ה סביב ליראיו, וכיון שמן שמירת השבת תבא לאדם היראה בכל ששת ימי החול, ומלאך הוי"ה חונה סביבם בכל יום כיון שהם יראים, על כן 'שבת' בגימטריא ו' פעמים 'מלאך הוי"ה', פרפראות לחכמה:

בשמירת שבת מתקנים ברית הלשון והמעור

יד 'שבת' בגימטריא לשון מעור. ושמו בני ישראל את השבת לעשות וכו' ברית עולם' (שמות לא טו) - נראה לפרש ברית הנצרה בעולם, עיין בספר יצירה (פ"א מ"ב), ברית הלשון וברית המעור. והנה נראה לפרש דבשמירת שבת מתקנים מה שפוגמים חס ושלום בצרית הלשון וצרית המעור, ועל כן 'שבת' בגימטריא 'לשון מעור'. על כן צייתר נריכים לזהר בשבת מלדבר דבר בטל רק דברי תורה לתיקון 'צרית הלשון'. וכך מלות עונה בשבת בקדושה, 'אשר פרו יתן בעתו' (תהלים א ג) - זה עונת תלמידי חכמים כליל שבת (כמוצות סג), והוא תיקון 'צרית המעור':

מבאר דרשת חז"ל אשר פרו יתן 'בעתו' בשבת - היכא רמיזא בקרא

בו רביון שבת המקרא הזה לידינו נימא ציה מילתא. 'אשר פרו יתן בעתו' (תהלים א ג) - דרשו חז"ל (כמוצות סג): מינייה עונת תלמידי חכמים בשבת, מהראוי להתצונן מהיכן נרמו ככאן שבת דייקא. והנראה כבר ידעת שהמילוי הוא צחינת 'נוקבא' מקבל מן עיקר האות, והנה המילוי של אותיות 'שבת' הם י"ן י"ת ו' - בגימטריא עתו, וזה שדרשו אשר פרו יתן 'בעתו' - זה 'שבת'. הבן הדבר:

בעולם הזה בהגיע זמן הילוכו לעולם הרוחני מובדל הנה יכונה אללו מיתה, כי הגוף חומריי אינו יכול לעלות למקום רוחני, כמו כן האומות חומריים כולם צרכותם לשצות יגיע עדיהם המיתה והציטול. ושמור עיקרי העניינים הללו, כי הם עיקרים גדולים עדות לישראל אשר הם צורות העולם כולו, והפליגו חז"ל (סנהדרין נח): עוד לומר דגוי ששבת חייב מיתה אפילו בשבתו צני בשבת, דכיון שהם חומריים והמנוחה הוא מנל הצורה, הנה החומר צרכותו להגיע למעלת הצורה שהוא מנוחה יחויב לו הציטול.

ההבדל בין ישראל לעמים - כהבדל האור מן החושך

בהבינג כל הדברים האלה תבין שבת נקרא 'קודש' - הוא דבר נבדל, וישראל נקראו 'קודש' - 'ואבדיל אתכם מן העמים', על כן במוצאי שבת אנו מבדילין המבדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים, ותבין צייתר הדבר מן הבדלות אור מן החושך, דהנה ציית מלא חושך בהגיע לתוכו מעט אור, הנה החושך נתבטל לא יודע מקומו איה, כן מתבטל החומר ממילא נגד הצורה הבן הדבר. והנה קודש ישראל ליי על כן כל אוכליו יאשמו מתבטלים.

שלא ליתן ממאכלי שבת לגוים

וראיתי לאנשי מעשה שהיו נוהרים מלינת ממאכלי שבת לגוים, ונכון הוא במקום שאפשר להזהר, ובמקום שאי אפשר הנה יתקיים צוה כל אוכליו יאשמו, וזאת תהיה כוונת כל מכוין, מאכלי שבת המה סם חיים לישראל וההיפך לשונאיהם, והבן.

שבת - כנשמה המחיה את החומר

ובערתה תבין הרמו 'שבת' בגימטריא 'הוא הנשמה אל החומר'. והוא שיקדו אנשי כנסת הגדולה 'טועמיה חיים זכו' (תפילת מוסף לשבת) כמו הנשמה המחיה את החומר. והוא הנרצה לרז"ל (צ"ר כג ג) שנקנסה מיתה לאדם הראשון צנטותו אחר החומר, וזאת שבת שהיא הנשמה המחיה את החומר והגין עליו, ופתח ואמר 'מומור שיר ליום השבת טוב להודות ליי וכו' (תהלים צב א), הבן הדברים, ועוד יתבאר אם ירצה ה' (מאמר ו אות ז):

מבאר הזוה"ק 'שבת שמא דקוב"ה'

'שבת' שמא דקוב"ה - 'שבת' עם הנקודות בגימטריא
י"ג מילואי הוי"ה.

שו ביהו שבת שמא דקודשא בריך הוא (זוה"ק ח"ג פח.). 'שבת' בגימטריא אדנ"י במילוי הוא 'תרעא' (דמלכא 'עי' זוהר ח"א כג.), תר"ע בית דינא) ושם 'א"ל', טיפת החסד הנמשך אליה מן המשפיע, ועל ידי כן מתמלאת פרי בטנה (ברכות נא.). וכבר כתבנו (להלן מאמר ד אות א) כיחוד לקידוש היום כוונת יום הששי ויכולו השמים' ראשי תיבות שם הוי"ה, וקופי תיבות א"ל אדנ"י, עיין שם ותצין. על כן 'שבת' בגימטריא א"ל תרעא:

בטו"ב ביהו שבת שמא דקודשא בריך הוא שמא דאיהו שלים מכל סטרוי (זוהר ח"ג פח.). יש לפרש 'שבת' עם הנקודות בגימטריא תשכ"ד, ידוע הוא אשר יש י"ג מילואי שמות הוי"ה במילואים שונים, והמה מכוונים נגד י"ג מדות של רחמים, לך נא ראה בספר ויקהל משה בהתמלתו [וגם המה נגד י"ג חדשי השנה עם חודש העיבור, עיין בספר ברית כהונת עולם (מאמר אלו של יחזק פ"צ)], וזוה פירשתי מה שאמר משה להשם יתברך (שמות לג יג) 'הודיעני נא את דרכך' 'דרכך' חסר, כי זיקש להודיע לו י"ג מדות של רחמים, והנה הי"ג מילואי שמות הוי"ה הנ"ל בגימטריא תשכ"ד מנין דרכך בהששז אותך' דמנפ"ך ת"ק כידוע, והנה זיקש משה הודיעני נא את 'דרכך' [היינו י"ג מילואי שמות הנ"ל שהם מכוונים נגד י"ג מדות של רחמים] והנה 'שבת' עם הנקודות - בגימטריא תשכ"ד מנין י"ג שמות הנ"ל, ותצין לפי זה מהו שבת שמא דקודשא בריך הוא 'שמא דאיהו שלים מכל סטרוי' - היינו כל הי"ג מילואים:

טו"ב נעמי אמרה לרות כשאמרה לה רות 'שם האיש אשר עשיתי עמו היום צועו' (רות ד יט), אמרה לה 'טוב צתי' וכו' (שם פסוק כג), ואחר כך אמרה לה (שם ג א) 'הלח אבקש לך מנוח אשר יטוב לך' - שימשך לך ה'טוב' [בחינת יסוד לדיק (עי' זוהר ח"ג קי:)], והנה צועו אמר לה (שם פסוק יג) 'אם יגאלך טוב יגאל ואם לא [וגו'] וגאלתיך אנכי'. [היינו אמשך אני לך את ה'טוב'], והנה צבוח הזמן להתייסקדות העולם הזה מרכבת מלכות שמים, הנה 'צועו' (המשפיע) המשך 'טוב' (דרגא דיסוד) אל 'רות' (אמא של מלכות 'צ"צ נא:), והוא בגימטריא מילוי שם אדנ"י הנה שבת הוא יומא דיחודא (תיקו"ז תיקון נה ז), על כן 'שבת' בגימטריא בעז טוב רות:

'שבת' שמא דקוב"ה - בגימטריא צירופי שמות הוי"ה
ואהי"ה

ב 'שבת' בגימטריא חל"ק ישי"ב [היינו י"ג צירופי הוי"ה (עי' שערי אורה שער ה)] בר"ן [היינו י"ג צירופי אהי"ה]. וזוה גם כן יש לפרש 'מהו שבת שמא דקודשא בריך הוא שמא דאיהו שלים מכל סטרוי':

מבאר הזוה"ק שבת שמא דקודשא בריך הוא דאיהו שלים מכל סטרוי

ח"י ביהו שבת שמא דקודשא בריך הוא שמא דאיהו שלים מכל סטרוי (זוהר ח"ג פח.). יש לפרש קודשא בריך הוא הוי"ה אהי"ה בגימטריא 'שבת'. הן לפי זה מה שאמר 'שמא דאיהו שלים מכל סטרוי', וגם בלשון הקודש, היינו הקדוש ברוך הוא הוי"ה אהי"ה בגימטריא 'שבת' עיין מה שכתבתי לעיל סימן ד', והוא כפול. ואף על פי כן יש בכאן חידוש דברים:

שבת יומא דאורייתא כנגד תורה שבכתב ושבע"פ שהם שמוותיו של הקב"ה

כא אמרו זוהר שבת יומא דאורייתא (עי' זוהר ח"ג נה.) יומא דנשמתא (שם ח"ג רה.). היינו לכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל (שבת פו:), והנה 'תורת הוי"ה תמימה' (תהלים יט ט), כל התורה כולה הוא שמותיו של הקדוש ברוך הוא (זוהר ח"ג ז: קכד.), ותלויים בשם הוי"ה שהיא כנשמה

ג. עי' באגרא דכלה פר' בראשית (ד"ה וחושך): 'כי חלק ד' עמו' (דברים לב ט), הוא סוד ד' שמות הכוללים כל האצילות הוי"ה אהי"ה הוי"ה אדנ"י (בגימטריא 'חלק').